

KasHisNet – Kasvatuksen historian verkoston virtuaalioppimisympäristö

Juhani Tähtinen

Vuoden 2005 kevätpuolella toimintansa aloittaneen kasvatuksen historian verkoston pääta-voitteena on edistää kaikilla tavoilla alan tutkimusta ja eri tieteenaloilta tulevien tutkijoiden yhteistyötä. Yhtenä ajatuksena on ollut alusta alkaen hyödyntää myös internetin tarjoamia mahdollisuuksia laajemminkin kuin vain kotisivujen muodossa. Verkoston yksi keskeisin hanke tähän liittyen on ollut kasvatuksen historian tutkimukseen liittyvän avoimen ja jatkuvasti itseään täydentävän ja uusiutuvan oppimisympäristön luominen.

Oppimisympäristön luominen sai tuulta purjeisiin, kun kasvatustieteiden tiedekuntien virtuaaliyliopistohanke (*Virmo*) tarjosi meille mahdollisuuden oman oppimateriaaliportaalin tekoon vuoden 2006 alkupuolella. Lähdimmekin suunnittelemaan tällaisen toteuttamista. Työtä on tehty, vaikkei etenemistähti ole ollut kovin rivakka. Itse sivujen muodostaminen ei ollut suuri työ, olihan meillä valmis alusta, jolle tämä voitiin vaivattomasti sijoittaa ja ohjelma, jolla oppimisympäristö oli vaivatonta tehdä. Prosessin hitaus on johtunut ennen kaikkea siitä, että lähes jokaisen on tätä nykyä hyvin vaikea löytää aikaa ”ylimääräisiin” hankkeisiin, jotka pitää toteuttaa oman työn ohessa.

Kokonaisuudessaan sivusto avattiin vuoden 2008 loppupuolella. Se sijaitsee tällä hetkellä eNorssin sivujen alla, kuten muutkin *Virmo*-projektin sivut. Portaali sisältää erilaisia alustustekstejä, näihin liittyviä lisäkysymyksiä ja -tehtäviä sekä erilaisia linkkisivustoja ja tutkimuskirjallisuusluetteloita. Lisäksi sivuilla kävijät voivat käydä eri alustusten yhteydessä keskustelua alustuksista (kommentointitoiminnalla) ja muista aiheeseen liittyvistä kysymyksistä. Ajatuksena on, ettei tätä keskustelua ohjattaisi ylläpitäjien puolesta kovinkaan paljoa, vaan eri sivuilla tapahtuvan keskustelun annettaisiin muodostua mahdollisimman vapaasti sellaiseksi, kun se itsestään muodostuu. Myös esitettyihin kysymyksiin odotetaan mahdollisimman monilta kommentteja ja vastauksia. Näin ajatustenvaihto muodostuu mahdollisimman avoimeksi ja moniääniseksi. Jos tämä toteutuu, tämä lisää merkittävästi oppimisympäristömme arvoa. Katsotaan, miten tässä onnistutaan. Parhaimmillaan oppimisympäristöstä tulee käyttäjiensä ylläpitämä. Olkaa kaikki aktiivisia tämän suhteen!

Verkko-oppimisen haasteet

Kiinnostus avoimia oppimisympäristöjä kohtaan on kasvanut asteittain 1990-luvulta lähtien. Avoimiin oppimisympäristöihin liitetään yleisesti muun muassa joustavuuden ja yhteistoiminnallisuuden käsitteet. Lisäksi näissä on olennaista uusien informaatiotekniikoiden, ennen kaikkea internetin, suomien mahdollisuuksien hyödyntäminen oppimisympäristöjen luomisessa ja verkostojen muodostumisessa. Avoimien oppimisympäristöjen yksi perusajatus on erilaisten oppimateriaalien tuottaminen yhdessä muiden kanssa sekä omien ajatusten ja töiden esittely ja käsittely verkkoympäristössä. Kyse on siis periaatteessa tiedonjakamisesta, yhteisöllisestä tekemisestä ja oppimisesta. Nettiympäristöissä tapahtuvalle työskentelylle on olennaista, ettei se ole niin aikaan ja paikkaan sidottua kuin perinteinen opiskelu esimerkiksi kouluissa. Avoimessa verkkoympäristössä jokainen voi hyödyntää verkon tarjontaa joustavasti omien tarpeidensa mukaisesti ja juuri silloin kun se hänelle

sopii.

Uudenlaisiin oppimisympäristöihin liittyy paljon lupauksia. Koska uudet oppimisympäristöt mahdollistavat osallistujien aktiivisen osallistumisen, ja usein myös edellyttävät sitä, ne luovat ainakin periaatteessa uudenlaiset mahdollisuudet oppimiselle, tiedon luomiselle ja näitä hyödyntävien verkostojen muodostumiselle. Verkkoympäristö tavoittaa myös tehokkaammin laajemman oppijajoukon kuin perinteinen tiettyyn paikkaan sidottu opetus. Verkkoympäristö mahdollistaa usein myös sen, että käyttäjä voi aktiivisesti muokata oppimisympäristön oppimateriaalia ja luoda näin omakohtaisemman suhteen tiedon rakentumiseen ja alansa traditioihin sekä osallistua alan sisällä käytäviin debatteihin. Se, kuinka tällaiset ympäristöt toimivat ja rakentuvat, riippuu luonnollisesti osallistujien kiinnostuksesta ja aktiivisuudesta ja siitä, kuinka he mieltävät tällaisten verkostoitumis- ja oppimismuotojen palvelevan omia tarpeitaan.

Kasvatuksen historian verkoston *KasHisNet* -oppimisalusta rakentuu paljolti juuri edellä kuvatun avoimien oppimisympäristöjen periaatteille. Näin alkuvaiheessa portaalissa ovat pääosassa eri aiheita käsittelevät dokumentit ja kansiot. Jatkossa sivustoa on tarkoitus kehittää ja monipuolistaa tarpeen ja sitä kohtaan osoitetun aktiivisuuden mukaan. Tässäkin muodossa oppimisympäristö palvelee tarkoituksenmukaisesti niin yksittäisiä sivustolla kävijöitä kuin erilaisia opintoryhmiä. Kaikki voivat käyttää boksen materiaalia vaikkapa oheislukemistona.

Sivustojen sisältö ja kohderyhmä

KasHisNet-oppimisympäristö jakaantuu tällä hetkellä kolmeen pääkansioon. Ensimmäinen niistä pitää sisällään alustuksia ja keskusteluja kasvatuksen historian tutkimuksen keskeisistä kysymyksistä. Toinen pääkansio sisältää alustusteksteihin liittyviä kysymyksiä ja tehtäviä ja kolmas koosteen ja linkkejä alan kirjallisuuteen. Sivuston päätekesteinä toimivat siis alustukset, joita on tällä hetkellä yksitoista:

- *Kasvatuksen historian tutkimus, mistä on oikein kysymys (Juhani Tähtinen)*
- *Kenen historiaa kasvatuksen ja koulutuksen historiassa on kirjoitettu (Marjatta Rahikainen)*
- *Historian tutkimus, tutkimusprosessi (Sari Autio-Sarasma)*
- *Uuden historian linjauksia (Marjo Nieminen)*
- *Historian tutkimus ja lähteet (Nina Hyttiäinen & Juhani Tähtinen)*
- *Mikrohistoria – yksilö haastaa vallanpitäjät (Kirsti Salmi-Niklander)*
- *Muistitietotutkimus (Sirkku Rautakilpi)*
- *Henkilöhistorian lähteet Anna Makkosen Sinulle-kirjan avulla tarkasteltuna (Jukka Rantala)*
- *Kerrotuksi tulemisen kaipuu: elämänkerta historian tutkimuksen lajina (Maarit Leskelä-Kärki)*
- *Kirjeiden kulttuurihistoria ja tulkinnan ongelmia (Maarit Leskelä-Kärki)*
- *Elokuva tutkimuksen lähteenä (Minna Vuorio-Lehti)*

Alustustekstit tarkastelevat kasvatuksen historian tutkimusta ja siihen liittyviä prosesseja eri perspektiiveistä. Useaan alustukseen liittyy erilaisia lisäkysymyksiä pohdittavaksi ja tehtäväksi. Kevään aikana tekstejä tulee lisää. Yksittäiset alustustekstit eivät pyri olemaan kaikenkattavia esityksiä ja tulkintoja, vaan niiden tarkoitus on avata keskustelua omasta

aiheestaan. Perusajatuksena onkin, että keskusteluissa esille nousevat esitykset ja tulkinnat muodostavat perusalustusten lisäksi toimivan ja innostavan peruspaketin. Alustustekstit pyrkivät ennen kaikkea tällaisen keskustelun avaamiseen!

Alustustekstien lisäksi portaalista löytyy runsaasti erilaisia linkkejä esimerkiksi arkistoihin, alan verkkojulkaisuihin ja tieteellisiin seuroihin. Lisäksi sivustolla on alan tutkimuskirjallisuuden luetteloita, joita on tarkoitus päivittää jatkuvasti. Päivittämiseen toivotaan kaikkien käyttäjien osallistuvan aktiivisesti. Muuten tällaisten sivujen ajan tasalla pitäminen ja uusiutuminen on lähes mahdottomuus.

Oppimisympäristömme on suunnattu kaikille kasvatuksen historian tutkimuksesta kiinnostuneille, yhtä lailla itseopiskelijoille kuin yliopistossa opiskeleville perusasteen opiskelijoille. Sivuston lyhyestä historiasta huolimatta kasvatustieteen historiallisia graduja aloitaneilta on jo saatu erittäin positiivista palautetta: sivuston alustustekstit ovat saatujen kommenttien mukaan auttaneet merkittävästi heitä pääsemään sisälle historian tutkimuksen saloihin. Lisäksi sivuston eri tutkimuskirjallisuusluettelot ovat auttaneet heitä löytämään oman tutkimuskysymyksen kannalta relevanttia kirjallisuutta, joiden avulla he ovat päässeet mukavasti opinnäytteidensä alkuun.

Vaikka sivusto on pääasiassa suunnattu vasta-alkajille, löytäneet pidemmällekin edenneet (kuten jatko-opiskelijat) eri teema-alojen alta runsaasti mielenkiintoista ja ajatuksia herättävää virikettä. Ainakin ”vinkki- ja linkkipankista” muodostuneen ajan myötä niin monipuolinen sisällöltään, että itse kukin voi hyödyntää tätä tutkimuksissaan.

Oppimisympäristön toiminnan ylläpitäminen

Oppimisympäristömme perusajatuksena on ennen kaikkea avoimen saatavuuden, käyttäjien aktiivisuuden ja interaktiivisuuden periaatteet. Keskusteluun ja kommentointiin osallistumisen lisäksi voit ehdottaa myös uusien alustusteemojen aihepiiriä (joita voit – ja sitä toivotaankin – itekin kirjoittaa). Tästä voit sopia joko kunkin teema-alueen vastuullisen henkilön kanssa tai koko oppimisympäristöstä vastaavien kanssa. Toivomme, että myös alan varttuneemmat tutkijat ottaisivat osaa arenallamme käytävään keskusteluun, kommentointiin ja tarjoaisivat tekstejään julkaistavaksi.

Toivottavasti oppimisympäristöstämme muodostuu todella interaktiivinen ja elävä. Tällä tavoin hyödynämme parhaiten verkko-oppimisympäristön tarjoamat mahdollisuudet ja saamme aikaiseksi sellaisen ympäristön, joka palvelee niin alalle suuntautuvia opiskelijoita, erilaisia opintoryhmiä kuin koko tutkimusyhteisöämme.

KL Juhani Tähtinen on erikoistutkijana Turun yliopiston kasvatustieteiden laitoksella.

Linkin oppimisympäristöön löydät verkoston kotisivuilta:

www.kasvatuksen-historia.fi

Suoraan sivuille pääset:

<http://www.enorssi.fi/kashisnet>

Oppimisympäristön yhteyshenkilö:

Juhani Tähtinen, Turun yliopisto, juhani.tahtinen@utu.fi